

Siseministeeriumi tellitud uuringu raames analüüsisid mõttekoja Praxis analüütikud, milline on naabrivalve roll, jätkusuutlikkust mõjutavad tegurid ja arengusuunad. Lisaks sisaldab uuringu lõpparuanne ülevaadet naabrivalve korraldusest ning tegevusest Taanis ja Iirimaa. Uuringu ja selle tulemuste kohta saab täpsemalt lugeda [SIIT](#).

Uuringu [järelused](#) ja [soovitused](#)

1. Võrreldes naabrivalve algusaegadega on kuritegevus märgatavalt vähenenud ja oma vara ning avaliku ruumi valvamisel on üha levinumad erinevad tehnoloogilised lahendused, mistõttu on küsimärgi alla sattunud naabrivalve liikumise tähtsus ühiskonnas. **Naabrivalve põhiroll kuritegevuse ennetamisele ning vähendamisele kaasa aitajana on sisuliselt muutumas, toimub tegevuste laienemine ka teistesse eluvaldkondadesse.** Samal ajal on liikumise kuvand paljude inimeste jaoks veel endine, mistõttu võib kannatada naabrivalve võimekus meelitada ligi uusi liikmeid ning leida koostööpartnereid.

Teha naabrivalve liikumise mitmekesine väärtus senisest enam nähtavaks:

1) tõstes järjepidevalt avalikkuses naabrivalve põhirolli kõrval esile naabrivalvet sidususe suurendajana, kogukondlikkuse tugevdamajana ning info vahendajana ka muudel teemadel peale turvalisuse tagamise;

2) kajastades mitmekesiseid tegevusi, mida osa naabrivalve sektoreid juba täna teeb.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

2. Üheks olulisimaks naabrivalve jätkusuutlikkust toetavaks teguriks on asjaolu, et **naabrivalve liikmed tajuvad naabrivalve liikmeks olemise väärtust**, tuues naabrivalve peamiste kasuteguritena välja suurema turvatunde, tugevama kogukonna ja sisukamad koostöökogemused eri osapooltega. Naabrivalve liikmed tajuvad naabrivalve väärtust seda enam, mida aktiivsemad nad ise naabrivalvelises tegevuses on.

Pöörata järjepidevalt tähelepanu naabrivalve liikmete aktiivsena hoidmisele, õppides seejuures näiteks Iirimaa kogemusest, kus rakendatakse naabrivalve programmides erinevaid liikmeid aktiivsena hoidvaid ettevõtmisi.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve, sektorivanemad

Seirata regulaarselt liikmete rahulolu, et jälgida naabrivalve väärtuse tajumise muutumist ja vajadusel teha muudatusi naabrivalve korralduses ja tegevustes.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

3. Naabrivalve jätkusuutlikkust oluliselt pärssiv tegur on **MTÜ Eesti Naabrivalve ressursinappus nii raha kui personali mõttes**, mis on probleem nii põhitegevuste käigus hoidmise kui ka koostöösuhete arendamise ning uute sisuvaldkondadega tegelemise vaatenurgast.

Kasvatada ja mitmekesistada ühingu tulubaasi, otsides uusi rahastusvõimalusi nii koostöös teiste riigiasutuste kui era-sektoriga ja ka erinevate projektide taotlusvoorudest. Võtta seejuures eeskujuna Taanist ja Iirimast, kus toimib koostöö era-sektoriga ja/või on rahastajateks leitud erinevaid riigiasutusi. Kaaluda, kas uuesti tasuks kehtestada liikmemaks või luua muu süsteem liikmetelt tulu kogumiseks (nt naabrivalve liikmesuse regulaarne uuendamine koos sümbolse tasu maksmisega).

Panna paika ühingu eesmärkidest tulenevad prioriteedid, mille alusel ressursse eri tegevuste vahel jaotatakse.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

4. Naabrivalve liikmed on rahul oma kokkupuudetega **MTÜ-ga Eesti Naabrivalve**, kiites nii senist koostöökogemust kui ühingu poolt pakutavat tuge. **Samal ajal jätab teiste, liikumiseväliste osapoolte koostöökogemus MTÜ-ga soovida** ja seda eeskätt olukordades, kus partner on oodanud ühinguult rohkem initsiatiivikut ja/või avatust uuendustele. Ka KOV-idel, kes on üheks osapoolteks sektorite loomisel allkirjastataval koostöölepingul, ei ole praegu naabrivalvega eriti süsteemset koostööd.

Jätkata naabrivalve liikmetele toe pakkumist senisel kujul ning kaaluda erinevaid võimalusi, kuidas edendada sisulist ja süsteemset koostööd teiste valdkondadega, nt luues MTÜ-s eraldi koostöösuhete juhi ametikoht.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

Kaardistada, milliste KOV-i strateegiliste eesmärkide elluviimisel võiks olla kasu koostööst naabrivalvega. Seirata, kas ja kui palju naabrivalve sektoreid KOV-is on, milliseid tegevusi võiks nendega koos ette võtta ning millised on naabrivalve sektori liikmete ootused KOV-ile.

Vastutaja: KOV

„Ja selle energia ja koostöötamise pealt... me isegi lõime uue küla kuus aastat tagasi!“

NV sektorivanem

5. Naabrivalve jätkusuutlikkuse tagamiseks on **tähtsal kohal aktiivsete ja kompetentsete sektorivanemate olemasolu**, kel on märkimisväärne roll ka teistele liikmetele meeldiva osaluskoogemuse loomisel. Arvestades, et sektorivanemad teevad oma tööd õhinapõhiselt ja sageli on neil väsides keeruline leida endale mantlipärija, on **ohukoht sektorivanemate läbipõlemine ja seeläbi kogu sektori tegevuse soikumine**.

Korraldada sektorite tegevus nii, et sektorivanema rolli võiks korraga täita rohkem kui üks inimene, ning nõustada sektoreid tasakaalustatud ülesande- ja rollijaotuse paika panemisel.

Sektorivanemate töö toetamiseks töötada välja selgemad käitumisjuhised, kust selguks sektorivanema(te) (ja ka liikmete) täpne roll ning käitumissoovitused eri olukordades toimimiseks.

Tunnustada keskselt aktiivseid ja teotahtelisi sektorivanemaid, hoidmaks ülal nende motivatsiooni. Tagada ressursid, et sektorivanemad saaksid omakorda tunnustada aktiivseid sektori liikmeid, kelle seast tuleb potentsiaalne järelkasv.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

6. Naabrivalve väärtust ja jätkusuutlikkust õõnestab **piirkonnapolitseinike ja naabrivalve sektorite omavaheline nõrk side**. Piirkonnapolitseinikud ei mõista sageli naabrivalve eesmärke ja rolli, mistõttu ei oska nad ka näha võimalikku kasu, mida võiks naabrivalve sektoritega koos tegutsemine pakkuda. Samal ajal tunnevad naabrivalve liikmed puudust tihedamast suhtlusest piirkonnapolitseinikega ning ootavad sisulisemat koostööd ja infovahetust.

Tõsta piirkonnapolitseinike teadlikkust naabrivalve eesmärkidest ja rollist. Kaaluda, kas PPA saab naabrivalve koostööle korraldamisel võtta rohkem juhtrolli, nagu teeb nt liri politseiamet koostöös sealsete naabrivalve programmidega.

Vastutaja: PPA

Võtta piirkonnapolitseiniku või sektorivanemana ise initsiatiiv ja kontakteeruda teise osapoollega, et luua side ja arendada koostöösuhet.

Vastutaja: piirkonnapolitseinik või sektorivanem

„Mis võib olla naabrivalve plussiks, on see, et nad tõesti saavad olla viimane lüli – neil ongi olemas päris iga tänava ja maja inimeste kontaktid ja suhtlus.“

NV sektori liige

7. Naabrivalve liikmed ootavad MTÜ-lt Eesti Naabrivalve kasutajakesksemat ja läbimõeldumat info edastamist, mis hoiaks ülal nende huvi naabrivalve tegevuste vastu ja innustaks erinevaid ettevõtmisi korraldama ka oma sektoris. Liikmed soovivad kasulikku infot saada erinevates formaatides (video, taskuhääling, uudiskiri) ja mitmekesisel viisil (kogemuslood, praktilised „infoampsud“).

Koostada süsteemne kommunikatsioonistrateegia ja -plaan, mis lähtub naabrivalve liikmete vajadustest ning huvidest. Kaasata kommunikatsiooni- ja teavitustegevustesse koostööpartnereid (nt viia ohutusälaseid koolitusi läbi koos Päästeametiiga).

Tagada ressursid (võimalusel koos koostööpartneritega) plaani järjekindlaks ellu viimiseks.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

8. MTÜ-d Eesti Naabrivalve kimbutab personalinappus ja ühingu töö taandub suuresti ühele inimesele, kes ei pruugi jõuda koordineerida liikumise tegevust ning sektorite toetamist üle kogu riigi. Samal ajal on **mitmetel teiste valdkondade esindajatel, sh KOV-idel, valmisolek ja huvi teha naabrivalvega senisest tihedamat ning sisukamat koostööd.**

Kaaluda, kas naabrivalve korralduses ning tegevuses võiks lirimaa Community Alert programmi eeskujul tugedvada regioonide (nt maakonna või isegi suurema piirkonna) tasandit ja luua tasustatud piirkonnajuhtide ametikoht. Võimalusel ametikoht luua.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

9. Naabrivalve liikmed, eriti sektorivanemad, on huvitatud osalema MTÜ Eesti Naabrivalve poolt korraldataval ühisüritusel, kust saab sektorite tegevuse korraldamiseks kasulikku infot ning kus on võimalik **vahetada kogemusi teiste naabrivalve liikmetega.** Samuti on naabrivalve liikmetel **huvi tutvuda lähemalt oma sektorile ligidalasuvate teiste sektorite ja nende tegevusega.**

Korraldada ühisüritusi, kuhu on oodatud kõik naabrivalve liikmed (nt suvepäevad).

Koordineerida ühe piirkonna sektorite kokkusaamisi.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve piirkonnajuhid (juhul kui selline ametikoht luuakse)

„Kui me enne valvasime majasid ja kodusid, siis nüüd valvame ka naabri kasse ja koeri /.../ Näed, et võõral tänaval kõnnib naabri Noora, võtad äga tutist kinni ja jälle kodu poole.“

NV sektori liige

10. Naabrivalve ei ole seni rakendanud tehnoloogilisest arengust ja digitaliseerimisest tulenevaid võimalusi piisaval määral, et hõlbustada liikumise korraldust ja tegevust. Naabrivalve liikmed näevad digilahenduste kasutuselevõtu vajalikkust ja sellest saadavat võimalikku kasu erinevalt. Ka selles osas, milliseid digilahendusi täpsemalt kasutada, puudub üksmeel, kuid ühe konkreetse digilahendusena, mille järele näib olevat vajadus, tõuseb esile **elektrooniline kontaktide haldamise platvorm**.

Analüüsida täpsemalt Taanis ja Iirimaa kasutusel olevate digilahenduste sobivust Eesti naabrivalve konteksti, kaardistades seejuures ka naabrivalve liikmete vajadust ja valmisolekut erinevate olemasolevate (sotsiaalmeedia) ja võimalusel loodavate digilahenduste (naabrivalve mobiilirakendus, elektrooniline kontaktide haldamise platvorm) kasutamise osas. Kaardistuse tulemustest lähtudes integreerida naabrivalve korraldusse ja tegevusse digilahendusi.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve koos SiM-iga

11. Naabrivalve sektorite loomise edendamine piiriäärsetel aladel on hooгу sisse saamas ja lähtub uuringus käsitletud näidete varal edukalt selle piirkonnatüübi spetsiifikast ja vajadustest. Samas **leidub ka teisi piirkonnatüüpe, kus naabrivalve praegu (aktiivselt) ei tegutse, ent võiks seda teha**, et luua sotsiaalset sidusust.

Jätkata naabrivalve sektorite loomise eelisarendamist piiri-aladel.

Edendada naabrivalve sektorite loomist uusarendustes, tehes koostööd kinnisvaraarendajatega ja haldusfirmadega.

Kaardistada veel piirkonnatüüpe, millel võivad olla spetsiifilised vajadused (nt suvilarajoonid) ja kus võiks tõusta kasu naabrivalve tegevusest.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve, PPA (piirialade puhul)

„Võib-olla kohaliku omavalitsuse vaatest naabrivalve saaks anda mingit ekspertiisi või arvamust.“

KOV-i esindaja

12. Naabrivalve tegevus jääb osale ühiskonnagruppidele kaugeks, nt ei ole liikumisse eriti kaasatud noored, uussisserändajad ja osalusaktiivsus on madalam ka Ida-Virumaa elanike seas.

Kaardistada, millised on sihtrühmade täpsemad vajadused ja millise nurga alt neile läheneda, võttes seejuures eeskuju ka nt lirimaal tehtavast.

Kaaluda, kas noorteni jõudmine võiks toimuda haridusasutuste ja noortevaldkonna organisatsioonide kaudu ja ka taastava õiguse programmi vahendusel. Seejärel rakendada sobivaid meetmeid sihtrühmadeni jõudmiseks.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve

13. Ühiskondlike olude muutudes saab naabrivalve jätkusuutlikkuse tagada naabrivalve praeguse korralduse ja ka tegevuse kohandamine tänase kontekstiga. Olukorras, kus vajadus tegeleda kuritegevuse ennetamise ja vähendamisega on vähem akuutne, on **oluline leida uusi sisuvaldkondi ja teemasid, et hoida ülal nii liikumise üldist jätkusuutlikkust kui inimeste huvi ning aktiivsust sektorite tasandil.** Eriti perspektiivika uue sisuvaldkonnana, milles naabrivalvel on potentsiaali olla oluline partner, näevad erinevad uuringusse kaasatud osapooled **elanikkonnakaitset ja kriisivalmidust.**

Olla avatud uutele sisuvaldkondadele ja teha koostööd teiste valdkondade organisatsioonidega, lähtudes nii riigi prioriteetidest kui inimeste vajadustest rohujuuretasandil.

Kui ressurssidest piiratuselt tulenevalt on võimalik arendada tegevust vaid ühes uues sisuvaldkonnas, siis prioriseerida elanikkonnakaitset ja kriisivalmiduse edendamisesse panustamist.

Võtta arvesse, et uutesse sisuvaldkondadesse laienemine ei eelda naabrivalve ekspertiisi kõigil neil teemadel, vaid valmisolekut olla eri osapooli kokku toov vahelüli, kes tegeleb oma võrgustikus info vahendamise ja vahendamise eri osapoolte vahel.

Vastutaja: MTÜ Eesti Naabrivalve